

Әдістемелік
ұсыныстар мен
нұсқаулықтардың
титул парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/40

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Механика және мұнайгаз ісі кафедрасы

«Кәсіби қазақ тілі» пәнінің

5В070800 – «Мұнайгаз ісі»

Мамандығының күндізгі және сырттай оқыту түрінің студенттеріне арналған

ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАРЫ МЕН НҰСҚАУЛЫҚТАРЫ

Пәнді меңгеруге арналған

Павлодар

елік ұсыныстар мен
әдістемелік ұсыныстарды;
нұсқауларды бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/41

БЕКІТЕМІН

ОІ жөніндегі проректор
_____ Пфейфер Н.Э.

20__ж.«__»_____

Құрастырушы: х.ғ.к., доцент _____ Колпек А.К.

Механика және мұнайгаз ісі

Кәсіби қазақ тілі пәні бойынша
5В070800 – «Мұнайгаз ісі»

мамандығы күндізгі және сырттай оқу түрінің студенттеріне
арналған

Әдістемелік ұсыныстары мен нұсқаулықтары

Пәнді меңгеруге арналған

Кафедраның отырысында ұсынылды

20__ж. «__»_____, №__ Хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Мустафин А.Х. 20__ж. «__»_____

Металлургия, машина жасау және көлік факультеті ОӘК мақұлданды

20__ж. «__»_____, №____ Хаттама

ОӘК төрағасы _____ Ахметов Ж.Е. 20__ж. «__»_____

МАҚҰЛДАНДЫ:

ОӘБ бастығы _____ Варакута А.А. 20__ж. «__»_____

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды

20__ж. «__»_____ №____ Хаттама

Тақырып 1. Кәсіби қазақ тілінің негіздері. Кәсіби мәтін

Кәсіби қазақ тілін оқытудың ғылыми негізі. Тіл теориясындағы тілдік жүйе. Тіл теориясының салалары және олардың дамуы. [1. 19-46 б.], [6. 11-62 б.]

Қазіргі қазақ тілінің даму ерекшеліктері. Мамандық тілі туралы түсінік. [14. 5-163 б.], [15. 10-136 б.], [16. 8-224 б.], [17. 4-223 б.], [18. 4-35 б.]

Бақылау сұрақтары

1. Қазақ тілінің негізгі түсініктері?
2. Тір теориясы дегеніміз не? Тілдік жүйе дегеніміз не?
3. Тіл теориясының қандай салаларын білесіздер?
4. Қазіргі қазақ тілінің даму ерекшеліктері қандай?
5. Мамандық тілі дегіміз не?

Тақырып 2. Терминдік сөздер. Маман саласындағы терминдер мен ұғымдар

Терминдік сөздер туралы ұғым. Термин сөздер категориясы. Әр мамандық пен ғылым саласындағы терминдердің жасалу жүйесі. Терминдердің баламалық ұғымдары және аудармасы, қолданылу аясы. [2. 7-187 б.], [3. 5-211 б.], [5. 3-207 б.], [6. 3-199 б.]

Бақылау сұрақтары

1. Терминдік сөздерге қандай сөздер жатады?
2. Термин сөздердің категориясы дегеніміз не?
3. Әр мамандық пен ғылым саласындағы терминдердің жасалу жүйесі қандай?
4. Терминдердің баламалық ұғымдары және аудармасы жайлы не білесіздер?
5. Терминдердің баламалық ұғымдарының және аудармасының қолданылу аясы қандай?

Тақырып 3. Кәсіби қазақ тілі және стиль нормалары

Кәсіби қазақ тіліндегі стильдік ерекшелік. Кәсіби қазақ тілінің мамандық дамытудағы ролі. Дұрыс сөйлеу қағидасы. Сөз дәлдігі. Тіл тазалығы. [4. 22-53 б.], [8. 82-126 б.],

Сөз байлығы. Сөз талғамы. Сөз әдебі. Сөзді дұрыс айту нормалары. Кәсіби мәтіндермен жұмыс істеу өлшемдері. [9. 22-57 б.], [10. 43-71 б.], [11. 59-87 б.], [6. 55-100 б.]

Бақылау сұрақтары

1. Кәсіби қазақ тіліндегі стильдік ерекшеліктер қандай?
2. Кәсіби қазақ тілінің мамандық дамытудағы ролі қандай?
3. Дұрыс сөйлеу қағидасы қандай?
4. Сөзді дұрыс айту нормалары қандай?
5. Кәсіби мәтіндермен жұмыс істеу өлшемдерінің ерекшеліктері қандай?

Тақырып 4. Кәсіби қазақ тілінде қолданылатын кәсіби сөздердің жиілігі.

Кәсіби сөздердің жіктелу құрылымы. Кәсіби сөздердің ішіндегі активті және пассивті қолданысы. Кәсіби сөздердің жиілік қолданысындағы мағыналық түсінік беру, ақпарат беру құрылымын ажырату. [2. 7-187 б.], [3. 5-211 б.], [5. 3-207 б.], [6. 3-199 б.]

Бақылау сұрақтары

1. Кәсіби сөздердің жіктелу құрылымы қандай?
2. Кәсіби сөздердің ішіндегі активті және пассивті қолданыстар қандай?
3. Кәсіби сөздердің жиілік қолданысындағы мағыналық түсінік беру құрылымы қандай?
4. Кәсіби сөздердің жиілік қолданысындағы ақпарат беру құрылымы қандай?

Тақырып 5. Кәсіби мәтінмен жұмыс істеу шарттары. Білімді бақылау формалары.

Кәсіби мәтіннің мазмұнын түсіндіру әдістемесі. Кәсіби тілдегі мәтін және оның ерекшеліктері. Кәсіби мәтіндегі этномәдени айшықтар. Кәсіби мәтіндегі сөздік жұмысы. Кәсіби мәтіндегі аударма практикумы. [16. 8-224 б.], [17. 4-223 б.], [18. 4-35 б.]

Мамандық тілін сауатты жазу мен мәдениетті сөйлетудегі амал-әдістер. Кәсіби сөйлеу ортасы және кәсіби іскерлік. [16. 8-224 б.], [17. 4-223 б.], [18. 4-35 б.]

Бақылау сұрақтары

1. Кәсіби мәтіннің мазмұнын түсіндіру әдістемесі қандай?
2. Кәсіби тілдегі мәтін және оның ерекшеліктері қандай?
3. Мамандық тілін сауатты жазу мен мәдениетті сөйлетудегі амал-әдістер қандай?
4. Кәсіби сөйлеу ортасы және кәсіби іскерлік дегеніміз не?

Әдебиет

Негізгі

- 1 Бектұров Ш.К., Бектұрова А.Ш. Казахский язык для всех. Алматы: Атамұра, 2004.
- 2 Бектұров Ш.К., Қазақ тілі. Алматы: Атамұра, 2006
- 3 Оралбай Н., Құрманалиев К. Қазақ тілі. Алматы: Арыс, 2007.
- 4 Зейнулина А.Ф., Жұмабаева З.Е., Шаһарман Ә.П., Пазыл Ә.Қ. Искери-кәсіби қазақ тілі: практикалық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқау. 2009
- 5 Төлеуп М.М. Кәсіби бағытталған тілде сөйлеу біліктілігін дамыту: оқу құралы. Алматы, 2005.

Қосымша

- 6 Мусинов А., ж.б. Қазақ тілі: Студенттерге арналған оқулық/ А.Мусинов, М.Мухаметқалиева, Е.Құдайбергенов. - Алматы, 1995.
- 7 Қазақстан Республикасының Конституциясы. Алматы: «Жеті жарғы» 1998.
- 8 Бектұров Ш.К., Бектұрова А.Ш. Қазақ тілі для начинающих. Алматы: Рауан, 1994.
- 9 Бектұров Ш.К. Читаем газеты на казахском языке. Қазақша газеттерді оқып үйренейік. Алматы: ВШП «Әділет» 1999.
- 10 Белботаев А., Тукебаева Ж. Казахский язык для начинающих /1-3 книги/ Алматы: Қазақстан, 1994.
- 11 Оралбаева Н. Қазақ тілін үйренеміз. Алматы: «Мектеп» 1989.
- 12 Сейіт Кенжеахметов. Қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары. Алматы: «Ана тілі» 1994.
- 13 Қазақ мақал-мәтелдері. Құрастырған Ж. Малайсарин. Алматы: «Ана тілі», 2003.

Сөздіктер

- 14 Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. 10 томдық, Алматы, 1986
- 15 Қазақша-орысша сөздік (50 мыңға жуық сөздер) Алматы «Дайк Пресс», 2002
- 16 Орысша-қазақша түсіндірме сөздік: химия / жалпы редакциясын басқарған э.ғ.д., профессор Е.Арын – Павлодар, 2002 – 79 б.
- 17 Мамандық бойынша қазақша-орысша терминдік сөздіктер жиынтығы. Павлодар, 2008
- 18 Тугамбаева Т.Б. Русско-казахский химико-технологический терминологический словарь. Орысша-қазақша химия-технологиялық терминологиялық сөздік. Әдістемелік нұсқаулар. Павлодар, 2007 – 39 б.

